

‘Asperger is toch niet zo erg?’

Deze week is het Autismeweek. Autist Judith Visser (40) heeft asperger en vindt dat geen *big deal*. Al snapt ze weinig van mensen en is dat omgekeerd ook zo. Ze schreef een boek over opgroeien zonder houvast.

JOHAN NEBBELING

Man Michael is veel op pad, overdag en 's avonds. „Andere vrouwen zouden klagen. Voor mij maakt hem dat de ideale echtgenoot. Ik hou veel van hem, maar ik trek het niet als hij voortdurend om me heen hangt. Om die reden heb ik ook geen kinderen. Ik zou ze nooit de aandacht en liefde kunnen geven die mijn ouders mij hebben gegeven.”

Judith Visser, een slanke vrouw en een open, vriendelijke oogopslag, snapt weinig van mensen, ook als ze veel voor haar betekenen. Ze heeft asperger, een vorm van autisme die het haar moeilijk maakt de bedoelingen en emoties van anderen te begrijpen. Elke grap neemt ze in principe serieus. Het concept liegen begrijpt ze niet. „Ik kan zelf niet liegen en neem alles wat een ander zegt voor waar aan. Als blijkt dat iemand tegen me heeft gelogen en dat komt uit, schrap ik hem uit mijn leven.”

Lawaai, fel licht en chaos kwellen haar, omdat ze zich er niet voor kan afsluiten. „De buitenwereld komt ongefiltreerd binnen. Ik kan me maar op één ding concentreren. Ik heb daarom nooit een rijbewijs gehaald. Het verkeer is mij te chaotisch.”

Ze is onhandig, zoals de motoriek van het gros van de mensen met autisme te wensen overlaat, en loopt geregeld tegen tafels op. „Vroeger haatte ik dat, nu moet ik om mijn onhandigheid lachen.”

Gezichten kan ze niet onthouden, de sociale codes zijn voor haar een puzzel. „Ik kan me goed handhaven, hoor. Dat heb ik geleerd toen ik als receptioniste werkte op het kantoor van IBM. Achter de balie had ik alles onder controle. Ik leerde mensen groeten en een praatje aanknopen.”

Goed, ze werd na een tijd op staande voet ontslagen. Maar dat kwam

Judith Visser met haar honden Yuriko (links), Sandy en Fontana: „Je gelooft het vast niet, maar Yuriko heeft humor.” FOTO BART JANSEN

‘Als ik het eerder had geweten, had het alleen maar een stempel op mij gedrukt’

doordat het bedrijf *not amused* was toen ze stickers op alle uitgaande enveloppen plakte, waarop ze reclame maakte voor haar eerste boek dat net was verschenen. „Dat ging over prostitutie en daarmee wilde IBM niet worden geassocieerd.”

Het liefst is Judith Visser op zichzelf. Eenzaam? Welnee, altijd zijn er de honden in haar leven. „Honden zijn eerlijk, puur, zonder bijbedoelingen. Ik begrijp ze en zij mij.”

Met haar wolfshonden Sandy, Fontana en Yuriko maakt ze dagelijks lange wandelingen door de bossen en duinen van haar woonplaats Rockanje. Van die drie is Yuriko haar zielsverwant. Die reist overal met haar mee, ook als ze ver weg in het land een lezing geeft. „Je gelooft het vast niet, maar Yuriko heeft gevoel voor humor. Ik reis altijd met het openbaar vervoer en als we dan samen in de trein iets gek meemaken, gaan haar oogjes glimmen.”

Het stiefst haar dankbaar dat zij, geboren in een arbeidersmilieu, als succesvol auteur door het leven gaat. Visser schreef een tiental thrillers, waarvan haar debuut *Stuk* in 2014 werd verfilmd.

In haar nieuwe roman *Zondagskind* – ‘een levenswerk’ – beschrijft Visser haar jeugd, die is getekend door ‘anders zijn’. „Ik kan me het moment dat ik me dat realiseerde herinneren: de eerste dag op de kleuterschool. De chaos, het lawaai, al die drukke kinderen. Ik wist direct: ik wil hier weg. Toen ben ik weggelopen. Ook later, op de basisschool en op de middelbare school, besefte ik elke dag: ik hoor hier niet.”

Ze was ‘dat rare kind’ dat anderen niet durfde aankijken, geen antwoorden gaf op vragen en nooit iemand terugroette. „Ik was bang om het fout te doen, dus zei ik maar niks.” Een eenling in de massa, die zich thuis opsluit op haar kamer en nooit vriendjes en vriendinnetjes meenam naar huis. „Ik had genoeg aan mijn hond Senta.”

Ook op de middelbare school was ze de eeuwigde eenzalganger. „Zeker in mijn puberteit wilde ik erbij horen en zijn zoals de anderen, maar ik kon het niet. Ik wist niet hoe dat moest, meedoen. Ik ben nooit gepst, nee. Ze lieten me gewoon met rust.”

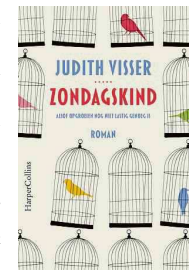
Ze was opvallend slim, zeker tenslotte van de detailhandelschool waar haar ouders haar naartoe stuurden. Alleen voor de vakken die haar interesseerden haalde ze hoge cijfers, zoals Nederlands en Engels.

Ze had het naar haar zin, tot op haar 14de Senta doodging. „Zij was sinds mijn 2de mijn beste vriendin. Ik liep rond met zelfmoordgedachten, waar ik met niemand over sprak.” Juist op dat moment kreeg ze voor het eerst een vriendin, en ze zijn nog steeds bevriend. „Zij is de enige die wel eens tegen me heeft gezegd: joh, misschien ben je autistisch.”

Niemand in haar omgeving – het waren de jaren 80 en 90 en autisme bleef onder de radar – zag in haar gedrag aanleiding voor een onderzoek. „Er zijn wel onderwijzers bij ons thuis geweest, omdat ik stil en teruggetrokken was, maar dat werd geweten aan verlegenheid. Autismes was toen nog niet zo bekend.”

Haar ouders lieten haar haar gang gaan. „Mijn moeder kwam mijn avondeten op mijn kamer brengen, omdat ik niet aan tafel wilde eten. Het kwam niet in ze op me naar een dokter te sturen. Zij hebben me alle ruimte gegeven om te zijn wie ik was. Ik ben ze er dankbaar voor.”

Visser kreeg pas vier jaar geleden de diagnose syndroom van Asperger, op haar 36ste. Er volgde geen ‘aha-moment’. „Het zegt me weinig. Als ik het eerder had geweten, had het alleen maar een stempel op me gedrukt. Ik weet wie ik ben. Ik ben intelligent genoeg om boeken te schrijven. Ik weet alles af van wat me interesseert, zoals wolfshonden. Wat me niet boeit, daarover kan ik niet meepraten. In de ogen van anderen maakt me dat dom. Het zij zo. Ik heb schijt aan wat mensen van me vinden. In mijn wereld is asperger geen *big deal*. Ik voel me een gelukkig mens.”

Zondagskind. Uitgeverij HarperCollins, 19,90 euro